

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-2089-114/2024. számú ügyben,
rendőrségi panaszeljárás tárgyában
(előzmény ügy: RI-AJBH-205/2022.)

Érintett szerv: Miskolc Rendőrkapitányság

...2024.

Az eljárás megindítása

(*.. alatti lakos*), mint törvényes képviselő saját, valamint fia, i (*.. alatti lakos*) nevében sérelmezte, hogy a helyi rendőrök 2022. április 2-án rendkívül sértő módon kommunikáltak a fiával, majd ezt hiába próbálta jelezni két alkalommal is a rendőrség felé.

Tekintettel arra, hogy a panasz tárgya a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. §-ának (1) bekezdése szerinti intézkedés volt, az e bekezdés b) pontja alapján – figyelemmel az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 18. § (1) bekezdésének f) pontjára és 39/F. §-ában foglalt hatásköri szabályokra – vizsgálatot indítottam.

Az Ajbt. 39/J. §-ának (2) bekezdése a rendőrségi panaszok esetében is főszabályként rögzíti, hogy az alapvető jogok biztosa a vizsgálatáról jelentést készít, amely tartalmazza a feltárt tényeket, az ezeken alapuló megállapításokat és következtetéseket, valamint a III. fejezet szerinti intézkedést.

Az alapvető jogok biztosának vizsgálata kifejezetten az alapjogi visszasságok feltárására irányul. A hatásköri szabályok alapján nincs lehetőségem arra, hogy az alapjogsérelemként vagy annak közvetlen veszélyeként nem értékelhető jogsértések tárgyában döntést hozzak.

Az alkalmazott jogforrások

- Magyarország Alaptörvénye;
- Ajbt.;
- Rtv.
- A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet.

A tényállás megállapításai

A panasz kivizsgálása során a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kértem a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint kértem, hogy küldjék meg az azzal kapcsolatos további rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

A panaszban foglaltak, valamint a rendőrségi adatszolgáltatás alapján rendelkezésre álló információk szerint az alábbi tényállás állapítható meg.

1. 2022. április 2-án – szemben a törvényes képviselő állításával – a rendőrök nem léptek fel provokatív módon a fiával szemben, vele nem kommunikáltak sértő módon, sőt éppen ő próbálta elérni, hogy vele szemben intézkedjenek. Mivel azonban rendőri intézkedésre okot adó körülmény nem merült fel, nem kezdeményeztek intézkedést.

2. A bejelentésekről készült hangfelvételek alapján körvonalazódó tényállás szerint a törvényes képviselő többször, fia pedig egy alkalommal beszélt a Tevékenység-irányítási Központ (a továbbiakban: TIK) ügyeletesével, G. G. r. főrm.-el, amely során beszámoltak az őket ért valós vagy vélt sérelemről, hozzátéve, hogy a helyi rendőrökkel szemben több panaszt is tettek már. A TIK ügyeletes az elmondottokra a következőképpen reagált: „Jó, hát akkor menjen be és tegyen ismételt feljelentést, de nem hiszem, hogy pont mindig Önökkel kapcsolatban a rendőrök mindig a rosszak. Nem gondolja, hogy ez egy picit... nem biztos, hogy valóság az

információk?"; „Jó, akkor menjen be a Rendőrkapitányságra és tegye meg a feljelentését akkor, jó? Vizsgálatra!”.

A törvényes képviselő az ismételt bejelentés során – utalva az első telefonbeszélgetésben elhangzottakra – közölte a TIK ügyeletesével, hogy „nem megfelelően viselkedett”. A TIK ügyeletes a jelentésében elismeri, hogy „*ezt a saját véleményt nem kellett volna a bejelentőnek elmondani*”, de egyúttal hangsúlyozza azt is, hogy mindezt nem sértésnek szánta. A parancsnoki kivizsgálás ugyanezt így értékeli: „*Az ügyeletes nem tett sértő megjegyzést [...], azonban az első beszélgetés alkalmával [...] megfogalmazott magánvéleménye szubjektív értéktételeket tartalmazott, amelytől tartózkodnia kellett volna. Az eset kapcsán intézkedés történt a TIK állományának eligazítására és oktatására a jövőbeli hasonló esetek elkerülése érdekében.*”

3. Az érintett rendőrök egybehangzóan úgy jelentettek, hogy a törvényes képviselő rendszeresen igyekszik kiprovokálni, hogy vele szemben rendőri intézkedésre kerüljön sor; mindezt abból a célból, hogy később panaszt, illetve feljelentést tehessenek a rendőrökkel szemben.

4. A törvényes képviselő fiával szembeni rendőri fellépésről nem áll rendelkezésre olyan felvétel vagy más információ, amely segítené tisztázni a bejelentett eset körülményeit.

A vizsgálat megállapításai

1. A bejelentés szerint a törvényes képviselő mentális problémákkal küzdő fiát rendkívül sértő megjegyzésekkel illették rendőrök. Ezzel összefüggésben felhívom a figyelmet a következőkre.

Összhangban az Rtv. 2. §-ában foglaltakkal, a Rendőri Hivatás Etikai Kódexe 1. pontjának második mondata a rendőrré vonatkozóan előírja: „*Önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie*”. Az 5. pont szerint: „*[a] rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit előítéletektől és indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt mástól sem tűri el*”. A 7. pont utolsó mondata szerint: „*[t]udatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős*”.

Érdemes kiemelni továbbá az Emberi Jogok Európai Bírósága megalázó bánásmódra vonatkozó gyakorlatát. A megalázó bánásmód vagy büntetés három típusa különböztethető meg. Vannak esetek, amikor a bánásmód vagy büntetés már önmagában, az eset körülményeitől függetlenül megalázónak minősül (pl. fajai megkülönböztetésből fakadó megnyilvánulások, ld. Cyprus v. Turkey, 25781/94.), elfordul, hogy az adott bánásmód vagy büntetés mások szemében megalázó, továbbá megalázó lehet egy bánásmód vagy büntetés az áldozat szemszögéből is. A Bíróság gyakorlatában olyan cselekmény valósíthatja meg a megalázó bánásmód tilalmát, amely „*az áldozatban félelmet, szorongást és kisebbségi érzést kelt, amely alkalmas arra, hogy megalázza és lealacsonyítsa őt, továbbá, hogy a testi és lelki ellenállását megtörtje*” (Ireland v. United Kingdom, 5310/71.). A bánásmódnak vagy büntetésnek el kell érnie a súlyosságnak egy olyan minimális szintjét, amelynek értékelése relatív, vagyis az összes körülménytől függ (pl. Peers v. Greece, 28524/95.). E körben megjegyzendő, hogy – bár figyelembe veendő körülmény – nincs jelentősége annak, hogy cél volt-e az áldozat megalázása (Peers v. Greece, 28524/95.). [ld. Bodnár Eszter és Sonnevend Pál

(szerk.): Az Emberi Jogok Európai Egyezményének Kommentárja. HVGORAC, Budapest, 2021.]

A fentieknek megfelelően, amennyiben az érintett rendőrök a törvényes képviselő fiával valóban olyan módon kommunikáltak, ahogy arról a törvényes képviselő bejelentésében és panaszában beszámolt, az mindenképpen megsértette a rendőrök felé támasztott etikai követelményeket, továbbá – többek között, de különösen a törvényes képviselő fiának állapotára figyelemmel – a megalázó bánásmód tilalmába is ütközött.

A törvényes képviselő és a rendőrség álláspontja között ellentmondás feszül, amely ellentmondást a rendelkezésre álló információk alapján – visszásság tárgyában való állásfoglalás kialakításához szükséges mértékben – feloldani nem lehet, *így a bejelentett eset tekintetében nem állt módomban állást foglalni.*

2. A rendelkezésre álló információk alapján megállapítható, hogy a segélyhívás kezelőjének kapcsolását követően a TIK ügyeletes meghallgatta a törvényes képviselő beszámolóját az esetről, majd megadta a szükséges felvilágosítást. Itt megjegyzendő, hogy a panaszos jogellenes cselekményre utaló bejelentést tett, azonban e cselekmény körülményei konkrét Rtv. szerinti rendőri intézkedés keretében már nem voltak alaposabban tisztázhatóak. Ennek megfelelően a TIK ügyeletesének azon tájékoztatása, miszerint a törvényes képviselőnek feljelentést kell tennie, ha szeretné az eset kivizsgálását, elfogadható volt. *E tekintetben tehát – álláspontom szerint – a rendőrséget visszásságot eredményező mulasztás nem terheli.*

3. A rendelkezésre álló hangfelvételek alapján a TIK ügyeletes valóban hangot adott véleményének, azonban olyan sértő vagy lealacsonyító megjegyzést nem tett, amely alapjogsérelem okozására lett volna alkalmas. *Ennek megfelelően úgy foglaltam állást, hogy e tekintetben visszásság nem történt.*

Ismét felhívom a figyelmet azonban a Rendőri Hivatás Etikai Kódexének 5. pontjára, amely szerint a „rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit előítéletektől és indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását”. Álláspontom szerint e fordulatnak különös jelentősége van. A rendőrnek ugyanis minden esetben oly módon kell eljárnia és kommunikálnia, hogy azzal elkerülje a félreérthető, szükségtelen konfliktus lehetőségét növelő, illetve indulatot keltő helyzeteket. Ennek megfelelően üdvözlendő, hogy az érintett rendőr figyelmét felhívták az etikai elvárásoknak megfelelő kommunikáció fontosságára.

A vizsgálat zárása

Alapjogi visszásság hiányában az Ajbt. 2. § (7) bekezdése, illetve az Ajbt. III. fejezet 11. alcíme szerinti intézkedések alkalmazását mellőzöm.

Az Ajbt. 39/J. §-ának (4) bekezdése alapján az alapvető jogok biztosa a jelentést, illetve a (3) bekezdés szerinti elutasítást megküldi – az intézkedéssel érintett rendőri szerv kilététől függően – az országos rendőrfőkapitány, a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója, a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója vagy az idegenrendészeti szerv főigazgatója számára.

Az érintett rendőrségi vezető (jelen esetben az országos rendőrfőkapitány) a rendőrségi panasz tárgyában – figyelemmel az Rtv. hivatkozott 92. §-ának (1) bekezdésére, valamint az Ajbt. 39/K. §-ának (1) bekezdésére – közigazgatási hatósági eljárásban fog döntést hozni, amely

döntést a panaszos – amennyiben azzal nem ért egyet, illetve annak eredményével nem elégedett – közigazgatási perben később megtámadhat.

Budapest, 2024. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos